

„Insulīna rezistence sievietes dzīvē: no metaboliem traucējumiem līdz migrēnai.”

Jurate Peceliuniene, MD, PhD, Viļņas Universitātes Medicīnas fakultātes lektore, Viļņa, Lietuva

Insulīna rezidences (IR) sindroms aptver plašu klīnisko spektru, kurā ietilpst aptaukošanās, izmainīta glikozes tolerance, cukura diabēts un metabolais sindroms, kā arī citi smagas pakāpes insulīna rezidences stāvokļi. Daudzi no šiem traucējumiem ir saistīti ar dažādiem endokrīnajiem, metaboliskajiem un ģenētiskajiem apstākļiem. Domājams, ka paaugstināts kardiovaskulārais risks IR ietekmē rodas, pirms vēl attīstījusies atklāta hiperglikēmija, jo makrovaskulārā riska „pulkstenis” sāk tikšķēt jau iepriekš, rodoties insulīna rezistencei. Sievietēm nosliece uz paaugstinātu kardiovaskulāro risku rodas īpaši pēc menopauzes. Zināms arī, ka olnīcu hiperandrogēnisms un melnējošās akantozes (HAIR-AN) sindroms ir raksturīgi sievietēm ar iedzimtu insulīna rezistenci, taču nav nekādu citu fenotipisku izmaiņu, piemēram, aizkavēta augšana vai lipodistrofija.

Konstatēts, ka IR, aptaukošanās un paaugstināts homocisteīna līmenis ir saistīts ar zemāku vitamīna B12 (vit. B12) koncentrāciju serumā – tas ir nozīmīgs metabolais riska faktors pieaugušām sievietēm, pacientēm ar policistisko olnīcu sindromu, grūtniecēm ar aptaukošanos, bet bez cukura diabēta, un pat pusaudzēm ar insulīna rezidences klīniskajām iezīmēm. Apkopotie pierādījumi liecina, ka zemāka vit. B12 koncentrācija un augstāka folātaun homocisteīna koncentrācija mātes organismā ir saistīta ar augstāku IR risku bērnam, bērna svaru, traucētu nervu sistēmas attīstību, paaugstinātu vēža un izmainītas glikēmijas attīstības risku, var tikt ieprogrāmēta cukura diabēta attīstība.

Konstatēts, ka IR, kompensējošā hiperinsulinēmija un citi faktori ir saistīti ar migrēnu un cukura līmeni asinīs. Jaunākie dati liecina, ka sievietēm ar migrēnu ir nozīmīgi lielāka hiperinsulinēmijas iespēja, saistība ar IR, īpaši, ja pacientēm ir virssvars vai aptaukošanās. Jaunākajos pētījumos pievērsta uzmanība saistībai starp migrēnu un demences risku nākotnē, kas ir viens no nozīmīgākajiem problēmjautājumiem mūsdienu medicīnā, ņemot vērā saikni starp IR, 2. tipa cukura diabētu un Alcheimera slimību, jo īpaši jauniem cilvēkiem.